

Nowo wybudowana przeprawa przez Wisłę w Toruniu będzie nosiła imię Generał Elżbiety Zawackiej.

Decyzja o nadaniu mostowi imienia Generał Elżbiety Zawackiej podjęli toruńscy radni podczas sesji, 24 października 2013 roku. Przeprawa połączy drogę krajową nr 91 z drogą nr 15 i nr 80.

Budowa nowego mostu drogowego w Toruniu wraz z drogami dojazdowymi to jedna z największych obecnie prowadzonych tego typu inwestycji w Polsce. Poprawi ona płynność, przejezdność i bezpieczeństwo ruchu drogowego. Uchroni miasto przed paraliżem komunikacyjnym i wpłynie pozytywnie na komfort jazdy kierowców.

Wolę nadania nazwy „Most Gen. Elżbiety Zawackiej” dla nowo projektowanej przeprawy mostowej przez rzekę Wisłę Toruniu Rada Miasta Torunia wyraziła już w kwietniu 2009 r.

- Nadanie imienia Generał Elżbiety Zawackiej dla nowo wybudowanego mostu w Toruniu będzie hołdem złożonym wybitnej Polce, osobie zasługującej na najwyższe uznanie i pamięć – **mówił zastępca prezydenta Torunia Zbigniew Fiderewicz.**

Elżbieta Zawacka urodziła się 19 marca 1909 r. w Toruniu. Po ukończeniu studiów poświęciła się pracy pedagogicznej w szkołach, jednocześnie działając na rzecz Przysposobienia Wojskowego Kobiet, którego była komendantką Regionu Śląskiego. Wzięła udział w kampanii wrześniowej, a następnie w pierwszych załączkach konspiracji na Śląsku. Początkowo w Służbie Zwycięstwu Polski, następnie Związku Walki Zbrojnej, i wreszcie Armii Krajowej. Do końca 1940 r. kierowała łącznością Okręgu Śląskiego ZWZ. Później rozpoczęła się jej epopeja kurierki AK.

Znana w konspiracji pod pseudonimem "Zo" stała się prawdziwą legendą kurierów w okupowanej Europie. Wielokrotnie nielegalnie przekraczała granice przenosząc wiadomości i meldunki. Szkoliła też innych kurierów. Pełniła funkcję zastępcy szefa "Zagrody" - Działu łączności zagranicznej Oddziału V Sztabu Komendy Głównej AK. Jej najśłynniejszy rajd wiódł poprzez Niemcy, Austrię, Francję i Hiszpanię do Anglii. "Zo" była jedyną kobietą - "cichociemną". Na własną prośbę powróciła na spadochronie do okupowanego kraju 10 września 1943 r. Pracowała w szefostwie Wojskowej Służby Kobiet KG AK. Po upadku powstania warszawskiego nadal działała w służbie Państwa Podziemnego u boku gen. Okulickiego. Dostarczyła do Szwajcarii pierwsze szczegółowe meldunki o sytuacji w kraju po upadku powstania. Po zakończeniu wojny włączyła się w struktury konspiracji antykomunistycznej w ramach organizacji Wolność i Niezawisłość. Powróciła także do pracy pedagogicznej - ukończyła studium pedagogiki społecznej i rozpoczęła pracę doktorską.

W 1951 roku została aresztowana przez Urząd Bezpieczeństwa. Więziona do 1955 r. Od 1956 r. powróciła do pracy naukowej i pedagogicznej. W 1965 r. uzyskała doktorat, a w 1972 r. habilitację. Wówczas też wróciła do rodzinnego Torunia, gdzie podjęła pracę na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Instytucie Pedagogiki i Psychologii. Równocześnie gromadziła materiały do dziejów Armii Krajowej, działała w środowisku kombatanów AK. Na skutek represji SB, dzięki którym m.in. zlikwidowano kierowany przez nią Zakład Andragogiki, odeszła przedwcześnie z pracy na uniwersytecie. W latach osiemdziesiątych związana ze środowiskiem "Solidarności" była dla młodych autorytetem i wzorem patriotyzmu. Prof. Zawacka działała w Zrzeszeniu Kaszubsko-Pomorskim a także współtworzyła Światowy Związek Żołnierzy AK.

Jej wielkim dziełem jest powołanie do życia Fundacji Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej i Wojskowej Służby Kobiet w Toruniu. Fundacja nie tylko gromadzi dokumenty i relacje, ale także organizuje konferencje, zjazdy naukowe i wydaje liczne publikacje dokumentujące udział Pomorza w walce o niepodległość.

W grudniu 1995 r. decyzją Prezydenta RP Lecha Wałęsy prof. Elżbieta Zawacka została odznaczona Orderem Orła Białego. Jest także odznaczona Krzyżem Orderu Virtuti Militari i pięciokrotnie Krzyżem Walecznych. Mieszkańcy Torunia, 17 grudnia 1992 roku, nadali jej tytuł Honorowej Obywatelki. W 2005 r. została odznaczona brytyjską Odznaką Weterana ustanowioną przez Ministerstwo Obrony Zjednoczonego Królestwa. Wręczył ją w Toruniu podpułkownik Stephen Croft, Attache Wojskowy i Morski Ambasady Wielkiej Brytanii w Polsce. 13 czerwca 2006 r. w Ratuszu Staromiejskim odebrała akt nadania przez Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego stopnia generała brygady WP. Prof. Elżbieta Zawacka była drugą - po Marii Wittek, kobietą w polskiej armii ze stopniem generała.

Spełnieniem jej życiowego marzenia było odsłonięcie 23 listopada 2007 r. w Parku Wolności przy muzeum pomnika poświęconego Polkom walczącym o niepodległość Polski, którego była fundatorką.

Była też inicjatorką wystawienia na placu św. Katarzyny w Toruniu obelisku upamiętniającego komendantów Okręgu Pomorskiego Związku Walki Zbrojnej - Armii Krajowej, który miał swoją siedzibę w Toruniu. Stało się to w Dniu Polskiego Państwa Podziemnego, 27 września 2008 r. Zmarła 10 stycznia 2009 r. Jej pogrzeb w Toruniu, przy udziale przedstawicieli najwyższych władz państwowych i wojskowych odbył się 17 stycznia 2009 r.

- [Go back](#)
- [Share on: X](#)
- [Share on: FB](#)
- [Print](#)
- [PDF](#)